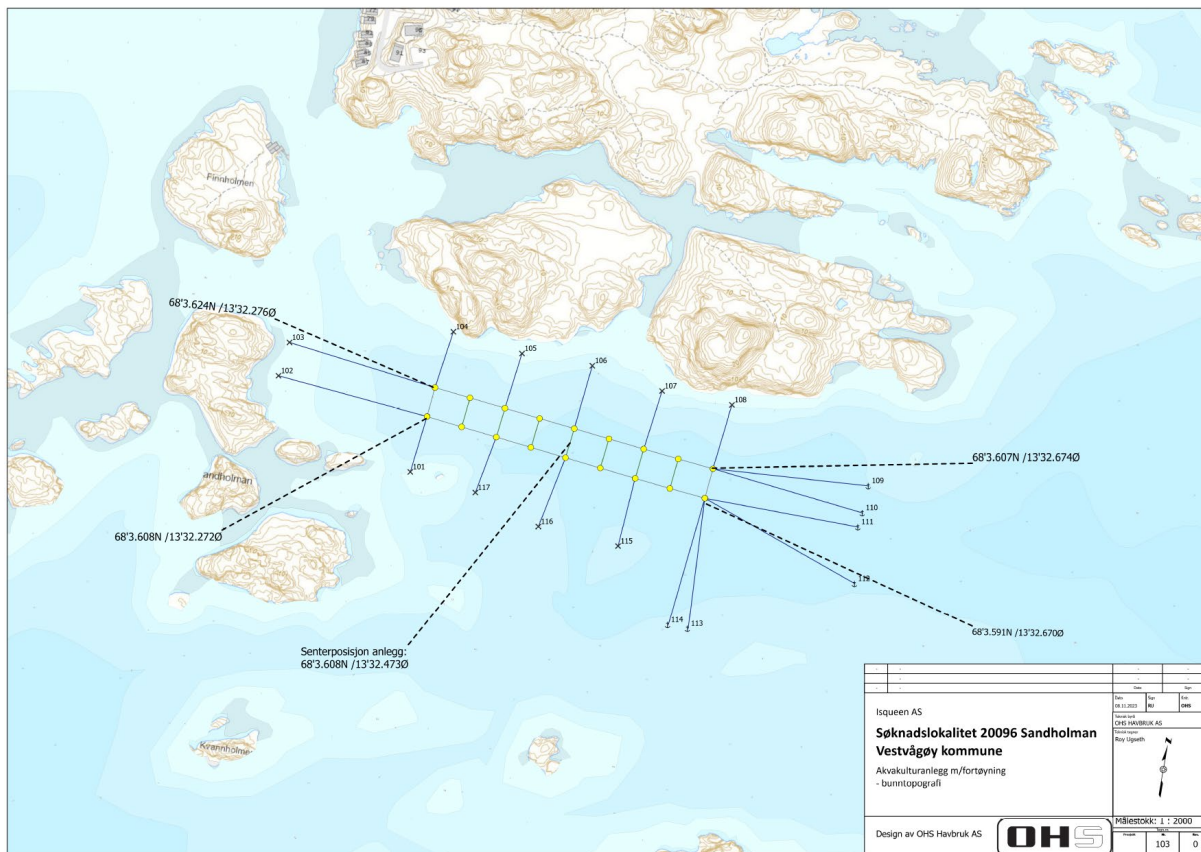




BEHOVSVURDERING KONSEKVENSENTREDNING



08.05.2024

Lokalitet 20096 Sandholman, Vestvågøy kommune

OHS Havbruk AS

Organisasjonsnummer 926678167

Oppdragsgiver	Isqueen AS
Kontaktperson	Robin Strømseng
Tittel	Behovsvurdering konsekvensutredning lokalitet 20096 Sandholman, Vestvågøy kommune
Prosjektnummer	1080
Rapportnummer	BKU-1080-08.05.2024-Sandholman
Rapportdato	08.05.2024

Sammendrag:

På oppdrag fra Isqueen AS har OHS Havbruk AS gjennomført en vurdering om det omsøkte tiltaket på havbrukslokalitet Sandholman kan få vesentlige negative virkninger for samfunn eller miljø. Miljøbelastningen på lokaliteten vil følges opp fortløpende i henhold til gjeldende regelverk.

Det er påvist kobber i bunnsedimentene på lokaliteten og det anbefales derfor å fase ut kobberholdige notimpregneringsprodukter. Ut over dette vurderes tiltaket ikke til å være i store konflikter med andre interessenter eller til skade for miljøet.

Det konkluderes derfor med at tiltaket ikke medfører behov for konsekvensutredning.

Tiltaket:

Det søkes om økt maksimal tillatt biomasse (MTB) og endret utforming av eksisterende anlegg på lokaliteten.

Endringen vil bestå av:

- Øke MTB fra 780 tonn til 1560 tonn
- Forlenge eksisterende anlegg 70 meter mot øst

Lokalitet

Lokalitet	Sandholman
Lokalitetsnummer	20096

Rev	Dato	Beskrivelse	Skrevet av	Godkjent
00	08.05.2024	Vurdering behov KU	 Kåre Aas	 Ole Hermann Strømmesen

Innhold

1.	Innledning.....	4
2.	Beskrivelse tiltak.....	5
2.1	Størrelse, planområde og utforming	5
2.2	Bruken av naturressurser	7
2.3	Avfallsproduksjon og utslipp:	9
2.4	Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer:	9
3.	Truede arter eller naturtyper	10
3.1	Inngrepsfrie naturområder (INON – områder)	10
3.2	Naturvernområder	11
3.3	Marine naturtyper	12
3.4	Naturtyper på land	13
3.5	Arter av særlig stor og stor forvaltningsinteresse, samt ansvarsarter	14
3.6	Friluftsliv	15
3.7	Kulturlandskap, kulturmiljø og kulturminner	16
3.8	Anadrome fiskeslag	17
3.9	Reindrift	19
3.10	Statlige planretningslinjer	19
3.11	Omdisponering av områder	20
3.12	Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet:	20
3.13	Konsekvenser for befolkningens helse	20
3.14	Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp:	21
3.15	Risiko for alvorlige ulykker	21
4.	Konklusjon	22

1. Innledning

Isqueen AS søker om endring av eksisterende oppdrettsanlegg på lokalitet 20096 Sandholman, Vestvågøy kommune. Anleggets nye utforming og plassering er angitt i søknaden. Det søkes om økt maksimalt tillatte biomasse (MTB), fra 780 tonn til 1560 tonn, og forlengelse av anlegget med 70 meter mot øst.

Søker har et selvstendig ansvar for å vurdere om tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn i henhold til § 10 jf. § 8 i forskrift om konsekvensutredninger (FOR 2017-06-21-854).

Oppsummert:

Forskriften trådte i kraft 1. juli 2017 og erstatter de to tidligere forskriftene om konsekvens-utredninger for planer etter plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredning for tiltak etter sektorlover. Akvakultur faller inn under vedlegg II om tiltak etter annet lovverk, og skal behandles etter § 10 jf. § 8. Fylkeskommunen er her ansvarlig myndighet for planer og tiltak for akvakultur.

Fylkeskommunen sender søknaden til antatt berørte myndigheter. Andre berørte parter eller interesseorganisasjoner vil ha anledning til å uttale seg under offentlig ettersyn av søknaden. Dersom høringsparten mener at tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn i henhold til kriteriene i § 10, og disse virkningene ikke allerede er tilfredsstillende gjort rede for i søknaden, må dette meldes i svaret til fylkeskommunen. Høringsparten skal da konkretisere hvilke forhold som bør belyses nærmere.

Dersom fylkeskommunen, på bakgrunn av høringen og egne vurderinger, finner at tiltaket antas å kunne få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, og virkningene ikke er tilstrekkelig belyst i søknaden, skal det kreves tilleggsutredninger etter forskriftens § 27. Eventuelle kostnader forbundet med konsekvensutredningen skal dekkes av søkeren.

Vurderingen:

I vurderingen av om en plan eller et tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, skal det ses hen til egenskaper ved planen eller tiltaket, jf. annet ledd og planen eller tiltakets lokalisering og påvirkning på omgivelsene, jf. tredje ledd. Det skal også i nødvendig grad ses hen til egenskaper ved virkninger nevnt i fjerde ledd.

Egenskaper ved planen eller tiltaket omfatter:

- Størrelse, planområde og utforming
- Bruken av naturressurser, særlig arealer, jord, mineralressurser, vann og biologiske ressurser
- Avfallsproduksjon og utslipp
- Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer

Lokalisering og påvirkning på omgivelsene omfatter en vurdering av om planen eller tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med:

- Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv
- Statlige planretningslinjer og planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i samsvar med plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i samsvar med plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77.
- Større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og frilufts formål, samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet
- Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarter er overskredet
- Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning
- Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp
- Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom.

2. Beskrivelse tiltak

2.1 Størrelse, planområde og utforming

Lokalitet Sandholman ligger sør for innseilingen til Ballstad havn i Vestvågøy kommune (figur 1). Nærmeste havbrukslokaliteter er lokalitet 45068 Grænholmen (Isqueen 3,1 km i luftlinje), 13009 Kjeøya N (Isqueen, 3,6 km i luftlinje), 29516 Mortsund (Lofoten Sjøprodukter 4,9 km i luftlinje), 11205 Oterholmen I (Lofoten Sjøprodukter 5,4 km i luftlinje) og 11201 Kolvikodden Ø I (Lofoten Sjøprodukter 5,4 km i luftlinje).



Figur 1 Viser lokalitet 2096 Sandholman (rød sirkel) og andre akvakulturlokaliteter i området (røde symboler). Kilde: Fiskeridirektoratet

Lokaliteten er etablert og det søkes om en økning av MTB fra dagens 780 tonn til 1560 tonn, og forlengelse av eksisterende anlegg med 70 meter mot øst.

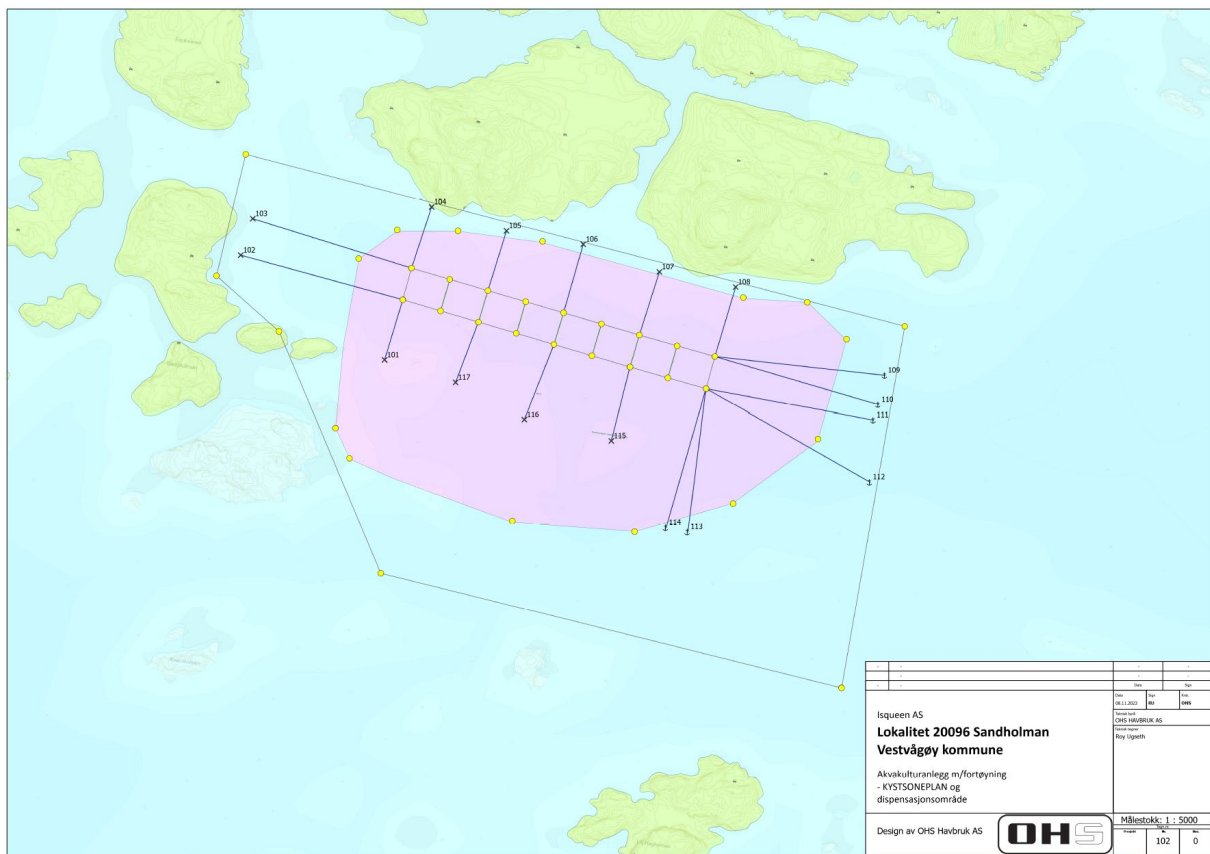
Bunnen under anlegget skråner mot øst hvor planlagte ankerfester vil ligge på ca. 20 til 30 meters dyp. Dybdene under merdene vil variere fra 18 til 25 m. Tiltaket vil i sin helhet ligge innenfor areal avsatt til formålet i Vestvågøy kommune (figur 2).

For områdene som er avsatt til akvakulturformål (A) sier planbestemmelsens retningslinjer at områdene er forbeholdt akvakultur. Andre aktiviteter kan skje fritt så lenge de ikke kommer i konflikt med planformålet.

For områdene avsatt til fiske, ferdsel, natur-, friluft- og akvakulturområde (FFNFA), sier planbestemmelsene: *Etablering av akvakultur i FFNFA – området kan bare aksepteres dersom ingen av sektormyndighetene har innvendinger mot etableringen. Alle akvakulturlokaliteter som ikke er merket på plankart må sendes til høring til sektormyndigheter for avklaring i forbindelse med konsesjonsbehandling.*

Retningslinjene for FFNFA-arealene sier: *Når det ikke lenger er ledige lokaliteter for akvakultur i områder avsatt til dette formålet vil akvakultur kunne etableres under forutsetning av at aktiviteten foregår på en måte som ikke fortrenger andre aktiviteter.*

Det omsøkte området på lokalitet Sandholman vil berøre arealer avsatt til både akvakultur (A) og til almen flerbruk (FFNFA). Vi vurderer at tiltaket er i tråd med planens bestemmelser og retningslinjer.



Figur 2 viser anlegget med fortøyninger inntegnet på kommuneplanens arealdel. Det rosa arealet angir areal regulert til akvakultur, mens i arealet innenfor heltrukket, sort linje er det gitt dispensasjon til akvakulturformål. Kilde: Norge Digitalt/Vestvågøy kommune.

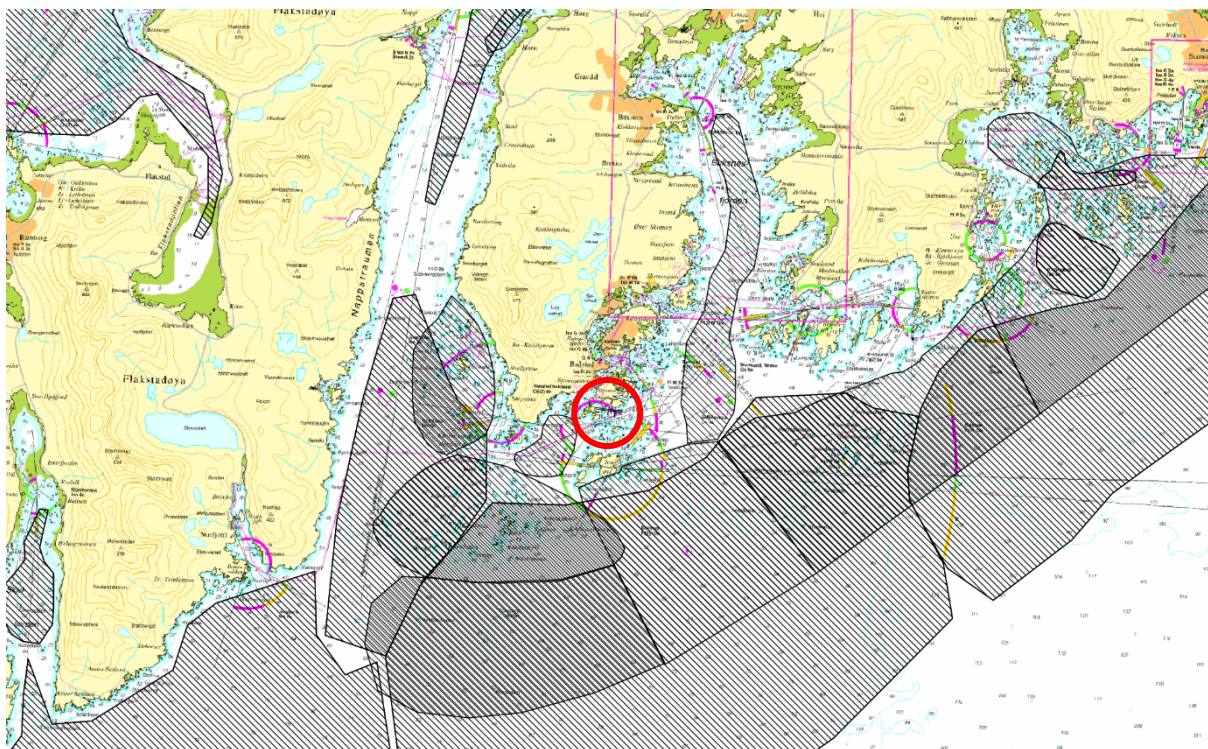
2.2 Bruken av naturressurser

Bruken av naturressurser, særlig arealer, jord, mineralressurser, vann og biologiske ressurser:

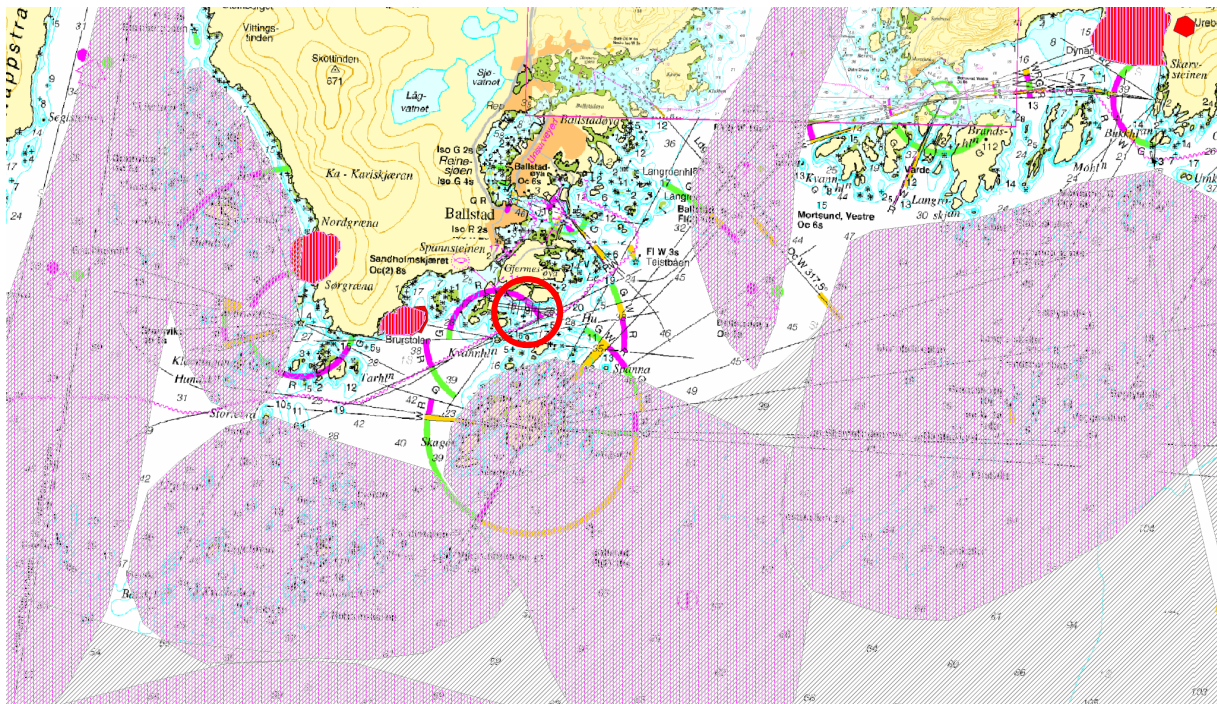
Det omsøkte anlegget ligger utenfor både registrerte gytefelt / gyteområde (figur 3) og områder som er angitt som fiskeplass for passive redskaper (figur 4 og 5)

Tiltaket er gjennom planprosesser i kommunen avsatt til akvakultur (figur 2) og vil av den grunn ha fortrinn foran andre interesser i dette området, slik som fiskeri.

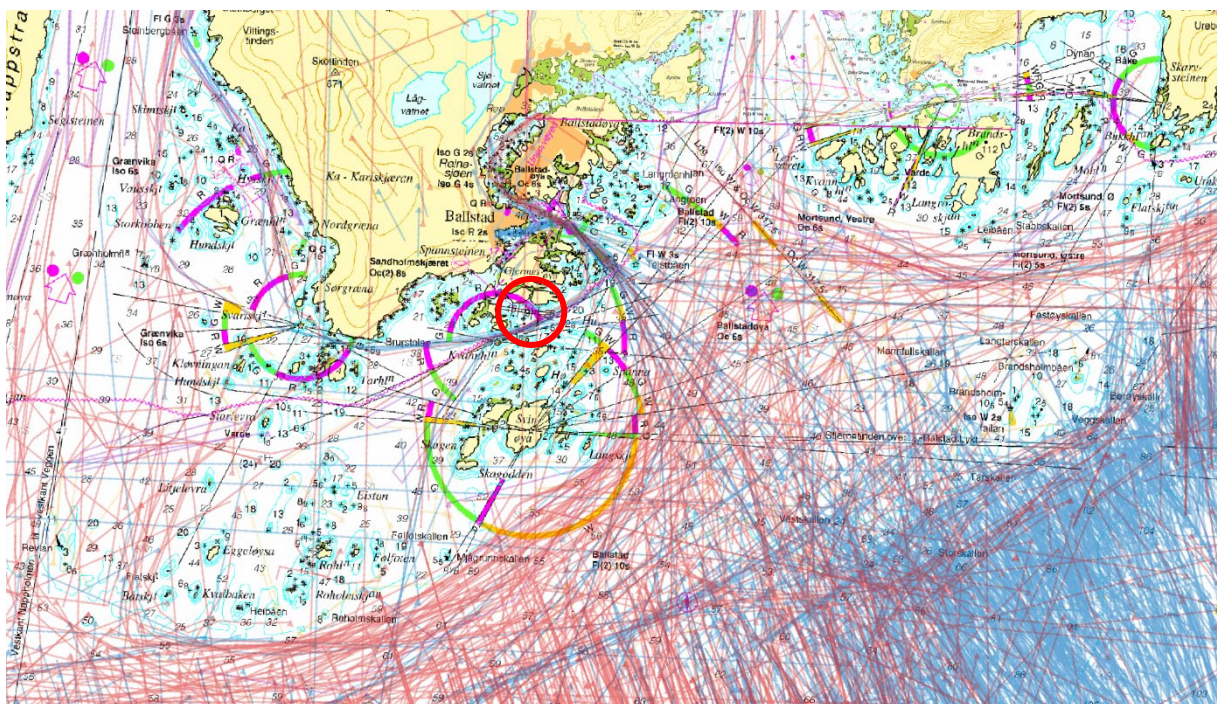
Ut fra dagens kunnskapsnivå, vurderes tiltaket ikke å ha vesentlige virkninger utover de som allerede eksisterer med den drifta som gjennomføres på eksisterende anlegg i dag.



Figur 3 Kartutsnitt som viser temalag kystnære fiskeridata, gytefelt flere arter vist med skravering. Lokalitet Sandholman vist i rød sirkel.



Figur 4 Kart fra Fiskeridirektoratet, hvor rosa areal viser områder for aktive redskaper og mørk skravering viser områder for passive redskaper. Lokalitet Sandholman vist i rød sirkel.



Figur 5 Kart fra Barentswatch som viser fiskeriaktivitet i perioden fra 2014 og fremover. Blå streker viser registrert garnfiske, røde streker registrert linefiske og gule markeringer viser registrert teinefiske. Lokalitet Sandholman vist i rød sirkel.

2.3 Avfallsproduksjon og utslipp:

Utslipp fra anlegget vil i hovedsak bestå av organisk materiale fra fekalier etter produksjon av laksefisk, og i mindre grad fôrspill. I tillegg vil det bli moderate utslipp fra vaskeprosesser der tang, rur og andre fastgrodde marine arter spyles av anlegget.

Bunnforholdene på alle akvakulturlokaliteter følges opp fortløpende med prøvetaking i henhold til NS 9410. Standarden er risikobasert og økt belastning krever økt frekvens på prøvetakningen, og dersom det registreres økende belastning, skal det vurderes tiltak. Det omsøkte endringen av anleggets plassering og utforming vil representere et slikt tiltak, hvor anlegget forlenges for å gi plass til den omsøkte MTB-økningen.

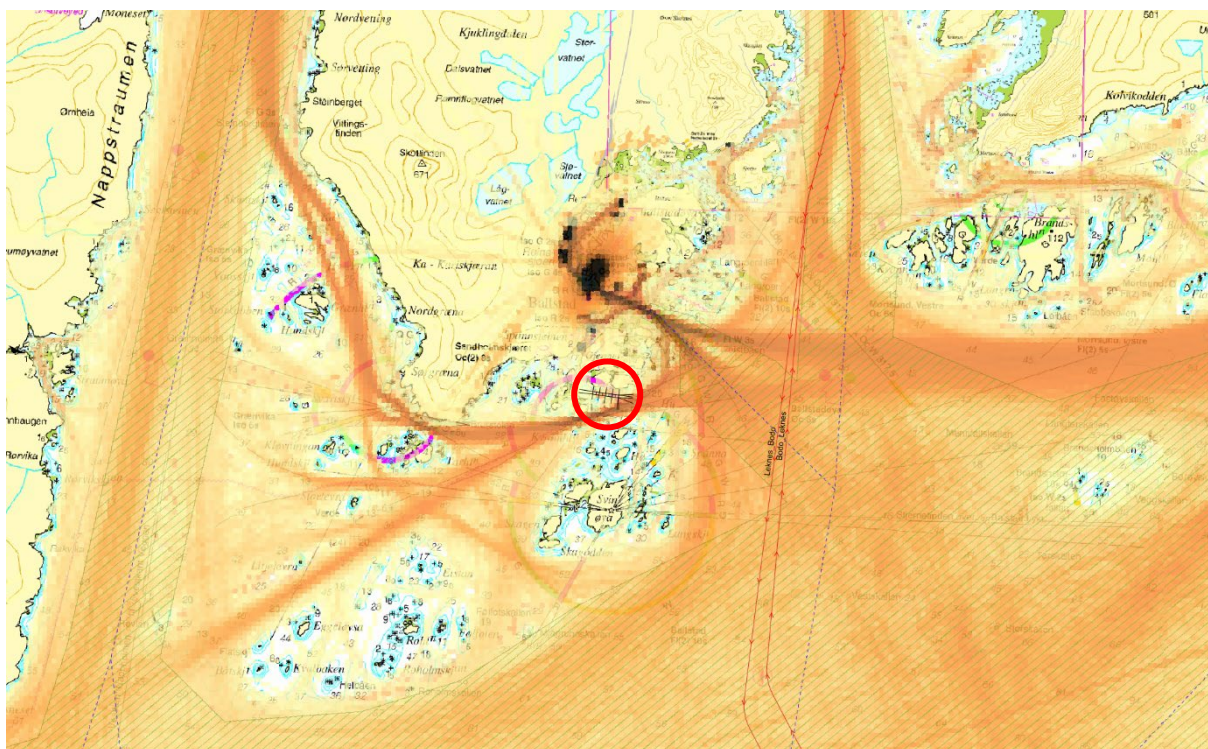
Dødfisk og evt. avskjær eller blodvann samles opp og konserveres. Bedriften har god ensilasjekapasitet og har i tillegg beredskapsplaner /avtaler som sikrer ytterligere kapasitet hvis det skulle oppstå ekstra behov ved massedød (forårsaket av for eksempel giftige alger).

Utslipp av legemidler vil kun forekomme hvis dette er foreskrevet av autorisert veterinær eller fiskehelsebiolog, og vil bli benyttet i henhold til resept. Utslipp fra havbruksanlegget skal ikke føre til at sedimentene påvirkes utover standardene som er fastsatt eller i samsvar med vannforskriften. Hvis miljøundersøkelser viser at aktuelle miljøstandards overskrides iverksettes tiltak for å redusere utslippene.

Ut fra erfaring fra drift på tilsvarende lokaliteter er det ikke forventet at utslippene fra produksjonen vil ha store konsekvenser.

2.4 Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer:

Under planlegging og utforming av akvakulturanlegget, er det tatt hensyn til båttrafikk i området. Det omsøkte tiltaket vurderes til ikke å være i stor konflikt med farleder, relevante lyktesektorer eller andre navigasjonsinstallasjoner (jfr. figur 6). Båttrafikken går utenfor det planlagte anlegget, i tillegg til at mye av trafikken er et resultat av den allerede etablerte havbruksaktiviteten på lokaliteten.



Figur 6 viser historiske data med sjøtrafikk fra kystverkets AIS, klasse A og B. Mørkere farge angir høyere frekvens av båt- og skipstrafikk. Anlegg, inkludert fortøyninger, er vist i kartet. Lokalitet Sandholman vist i rød sirkel.

3. Truede arter eller naturtyper

Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv:

3.1 Inngrepsfrie naturområder (INON – områder)



Figur 7 viser inngrepsfrie naturområder (INON). Kartet angir en soneinndeling som baserer seg på avstand fra et tyngre teknisk inngrep. Kilde: Miljødirektoratet/Naturbase. Lokalitet Sandholman vist i rød sirkel.

Ifølge Miljødirektoratets egen definisjon anses ikke akvakulturanlegg for å være et tyngre teknisk inngrep og et anlegg vil derfor ikke medføre tap av inngrepsfrie naturområder (figur 7).

3.2 Naturvernområder



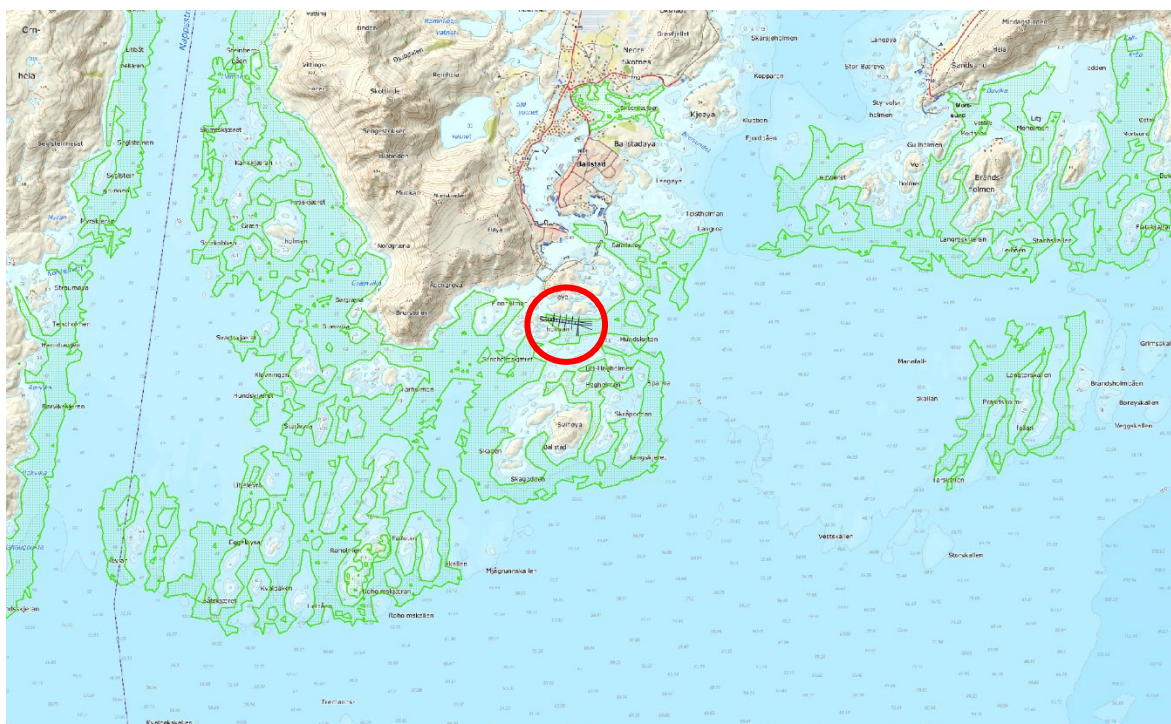
Figur 8 viser verneområder etter naturvernområder med rødt skravur og rødt omriss. Kilde: Miljødirektoratet/ Naturbasen. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

Nærmeste verneområde er *Storeidvannet naturreservat*, som ligger om lag 9 km i luftlinje mot nord for anlegget på Sandholman (figur 8).

[Verneformålet](https://lovdata.no/forskrift/2002-12-06-1443) med naturreservatet er å ivareta et viktig våtmarksområde med et rikt og interessant fugleliv (<https://lovdata.no/forskrift/2002-12-06-1443>).

På grunn av avstanden til nærmeste verneområde Storeidvannet, anses det omsøkte tiltak på lokalitet Sandholman ikke å ha vesentlig betydning for verneinteressene.

3.3 Marine naturtyper



Figur 9 viser marine naturtyper registrert etter metodikken beskrevet i «Kartlegging av marint biologisk mangfold», håndbok 19, Miljødirektoratet. Grønnskraverte områder viser forekomster av skjellsand. Kilde: Miljødirektoratet/ Naturbasen. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

Område på og rundt lokalitet Sandholman er registrert med naturtypen skjellsand (figur 9). Forekomster av skjellsand er registrert i stort omfang i Lofoten og det antas at det omsøkte tiltaket ikke vil påvirke skjellsandforekomsten ut over det som alt er tilfellet med den etablerte lokaliteten.



Figur 10 Kartutsnitt fra kartdatabasen Israndsavsetninger (mørkegrønne arealer) i Naturbasen. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

Anlegget på lokalitet Sandholman berører ikke israndsavsetninger (figur 10).

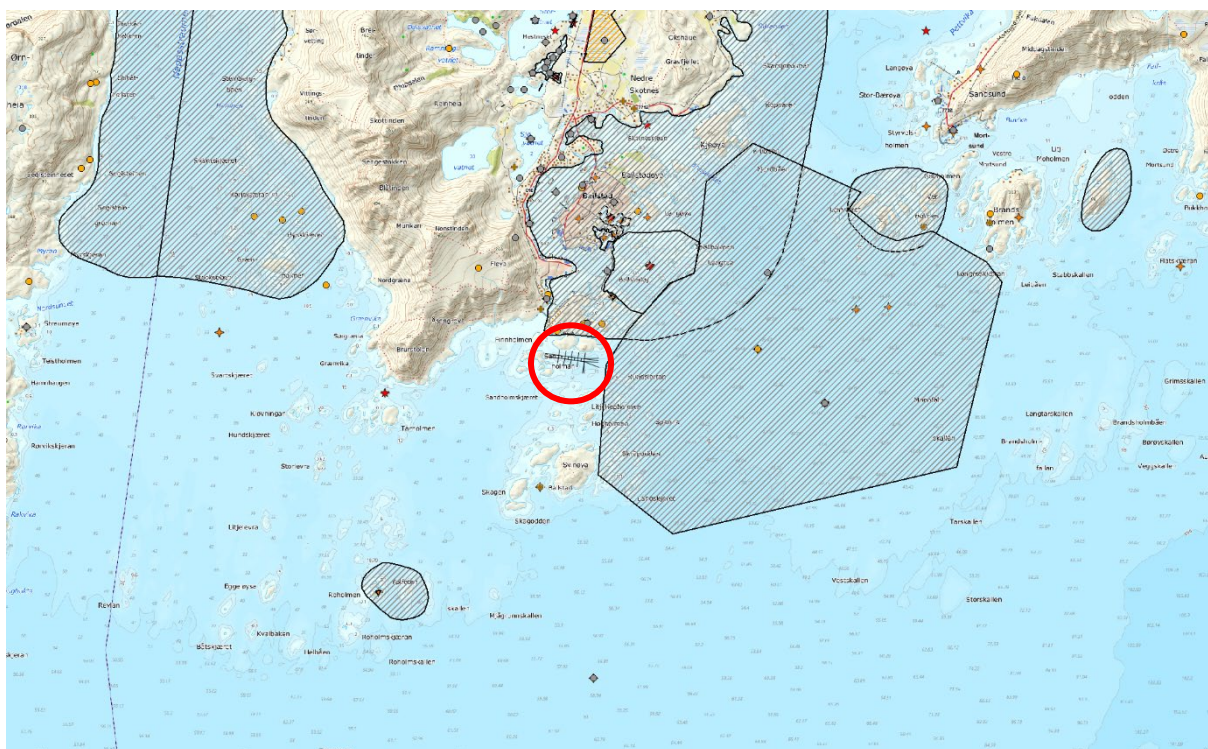
3.4 Naturtyper på land



Figur 11 viser viktige naturtyper på land i nærheten av lokalitet Sandholman (rød sirkel), registrert etter metodikken i DN-håndbok 13 «Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold». Fargede arealer viser områder med stor og middels verdi. Kilde: Miljødirektoratet/Naturbasen.

Det er registrert naturtyper med stor og middels verdi i områdene rundt Ballstad. Ingen av disse er i direkte berøring med lokalitet Sandholman, slik at aktiviteten på lokaliteten vil med dagens kunnskap ikke ha noen kjent virkning på de registrerte naturtypene.

3.5 Arter av særlig stor og stor forvaltningsinteresse, samt ansvarsarter

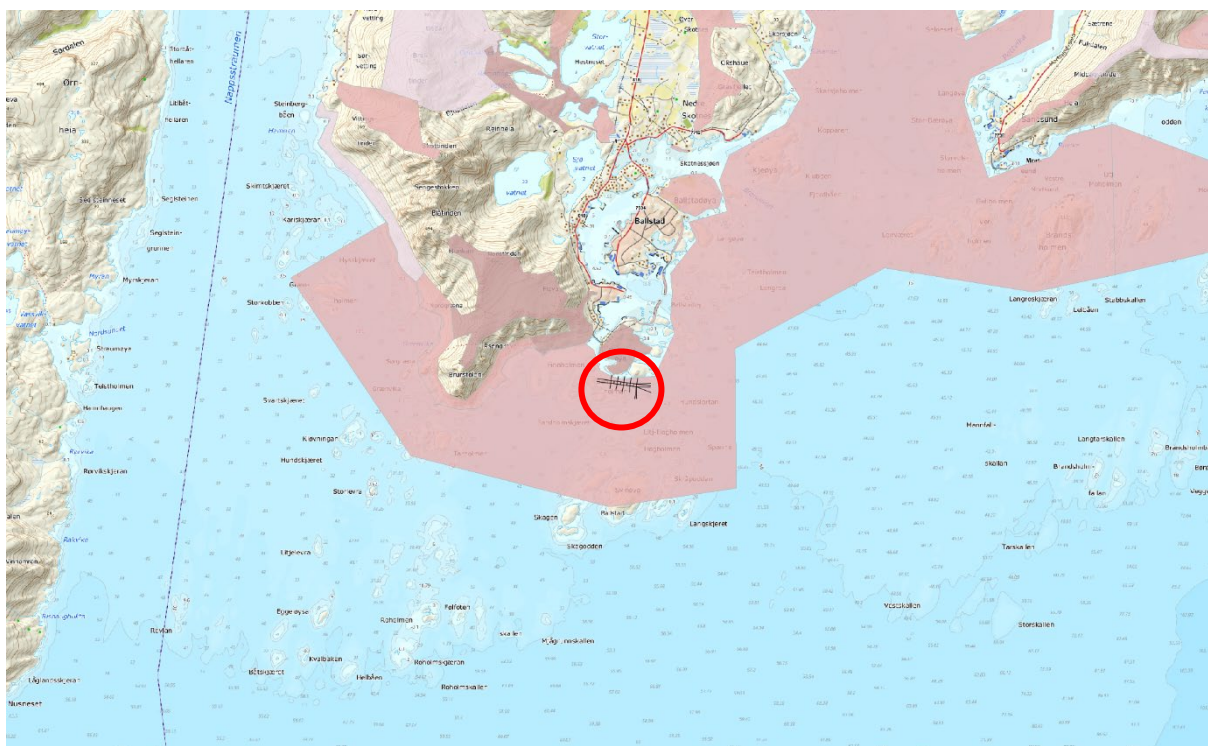


Figur 12 viser arealer og punkter hvor det er registrert arter av særlig stor og stor forvaltningsinteresse og ansvarsarter. Kilde: Miljødirektoratet/Artsdatabanken. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

I nærheten til anlegget på Sandholman er det registrert områder for blant annet ærfugl, havelle, lomvi, makrellterne, fiskemåke og gråmåke (figur 12). Artene er av særlig stor og stor forvaltningsinteresse, og det er i tillegg registrert ansvarsarter i området. Det er ikke registreringer i direkte berøring med det omsøkte tiltaket på lokalitet Sandholman.

I og med at det allerede eksisterer et anlegg i området, og at det ikke er påvist arter som krever spesielt hensyn ved anlegget på Sandholman, antas det omsøkte tiltaket ikke å ha økende negativ virkning på artene i området.

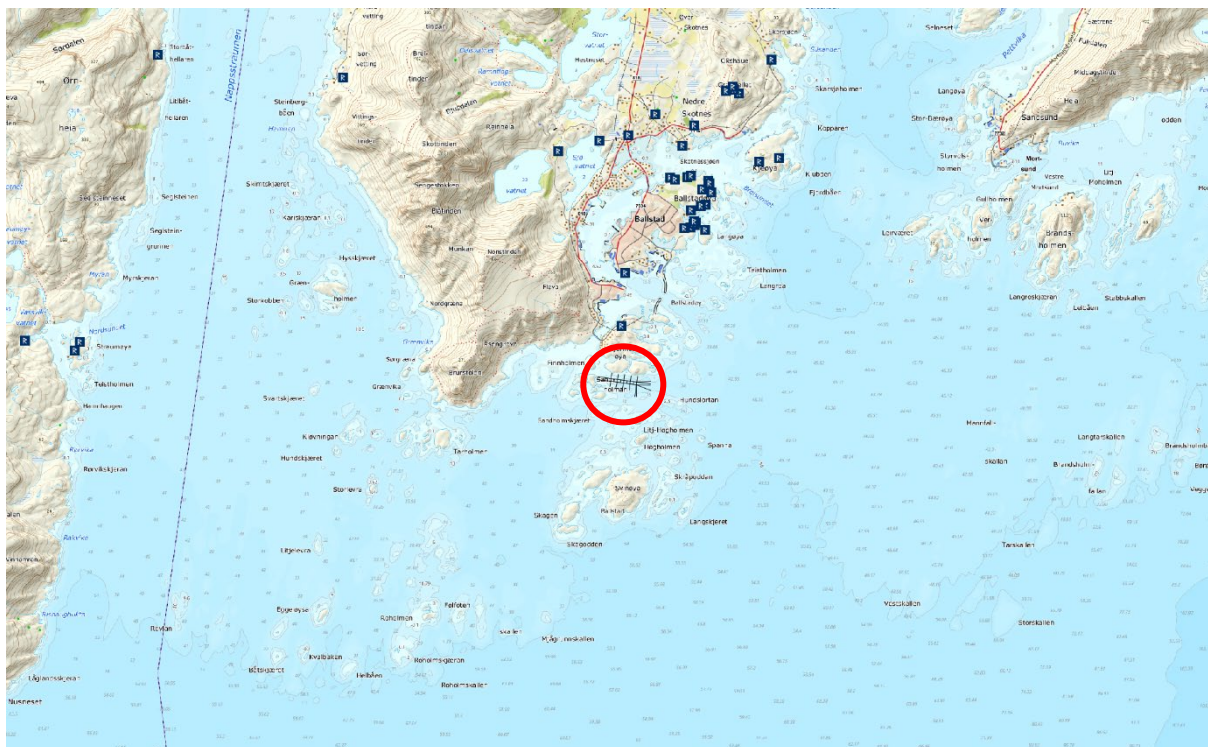
3.6 Friluftsliv



Figur 13 Viser kartlagte friluftsområder. Områdenes verdi er karakterisert ved at mørkere farge angir at området er svært viktig og deretter avtagende viktighet med lysere farge. Kilde: Miljødirektoratet/Naturbasen. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

Anlegget berører en liten del av registrert område for friluftsliv (figur 13). Disse registrerte friluftsområdene er karakterisert med ulike områdeverdi. Anlegget er allerede etablert i området og den omsøkte utvidelsen er moderat. Av den grunn antas det at anleggets direkte virkning eller synlighet for friluftinteressene er begrenset.

3.7 Kulturlandskap, kulturmiljø og kulturminner



Figur 14 Viser automatisk freda kulturminner og kulturmiljø i området (blå symboler). Kilde: Riksantikvaren/Askeladden. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

Det er ikke registrert automatisk freda kulturminner på eller like ved det aktuelle tiltaket. Det er registrert automatisk freda kulturminner i områdene i tilknytning til Ballstad (figur 14).

Tiltaket vil med den nåværende kunnskap, ha liten eller ingen negativ virkning på disse verneinteressene.

3.8 Anadrome fiskeslag

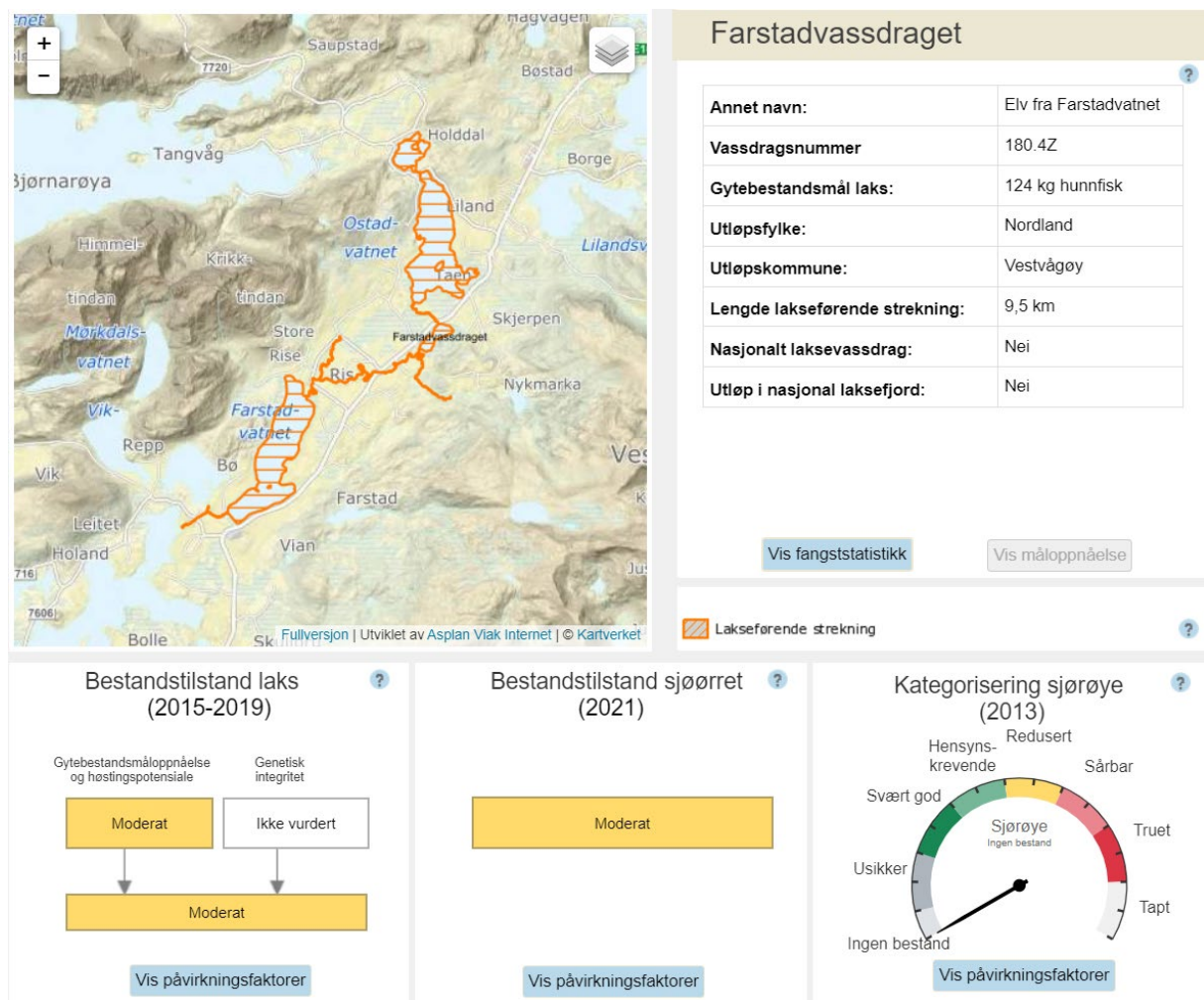


Figur 15 viser registreringer over utløpspunkter (blå punkter) med anadrome fiskeslag. Kilde: Lakseregisteret. Lokalitet Sandholman er vist med overflateareal og fortøyninger i rød sirkel.

Nærmeste registrering av elveutløp med anadrome fiskeslag er Farstadvassdraget (figur 15), som ligger 14 km unna, mot nord (målt i luftlinje), og Storfjordvassdraget 14 km mot nordøst (målt i luftlinje). Det er ingen nasjonale laksefjorder eller nasjonale laksevassdrag i området.

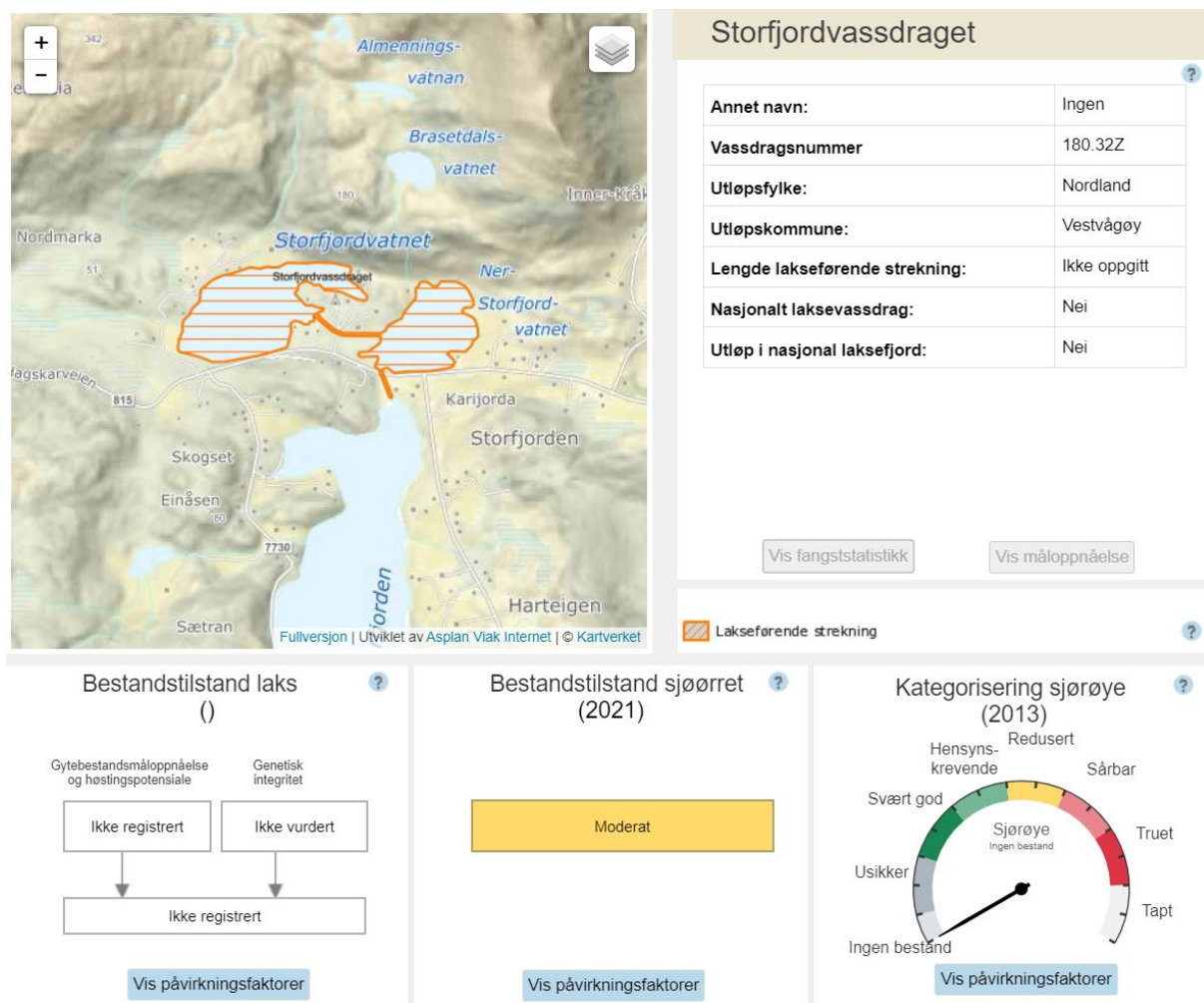
Isqueen har gjennom oppkjøp økt sitt tillatelsesvolum med 1300 tonn, hvor også lokalitet Sandholman vil bidra til å realisere noe av dette økte produksjonsvolumet. Det er derfor rimelig å anta at økt produksjon kan føre til moderat økning i risikoen for negativ påvirkning på lokale bestander av anadrome fiskeslag.

Med tanke på at anlegget på Sandholman allerede er etablert og at den omsøkte endringen av produksjonsvolumet er liten, virker det lite sannsynlig at tiltaket vil medføre noen større betydning.



Figur 16 Viser utsnitt fra Lakseregisteret for Farstadvassdraget.

Lakseregisteret viser at bestandstilstanden for laks og sjørøret i Farstadvassdraget er moderat (figur 16). Det er ikke registrert sjørøyebestand i vassdraget. Viktigste påvirkningsfaktor for laksebestanden er ikke påvist, mens det for sjørøret er vurdert moderat effekt av lakselus.



Figur 17 Viser utsnitt fra Lakseregisteret for Storfjordvassdraget.

Lakseregisteret viser at det ikke er registrert bestand av laks i Storfjordvassdraget, mens tilstanden for sjørøret er moderat (figur 17). Effekt av lakselus og samferdsel er vurdert å være moderate påvirkningsfaktorer for sjørøretbestanden. Det er ikke registrert sjørøyebestand i vassdraget.

3.9 Reindrift

Det er ikke reindrift på øyene i Lofoten, og det vil derfor ikke være konflikter mellom det omsøkte tiltaket og reindriftsaktiviteter.

3.10 Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i samsvar med plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i samsvar med plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77:

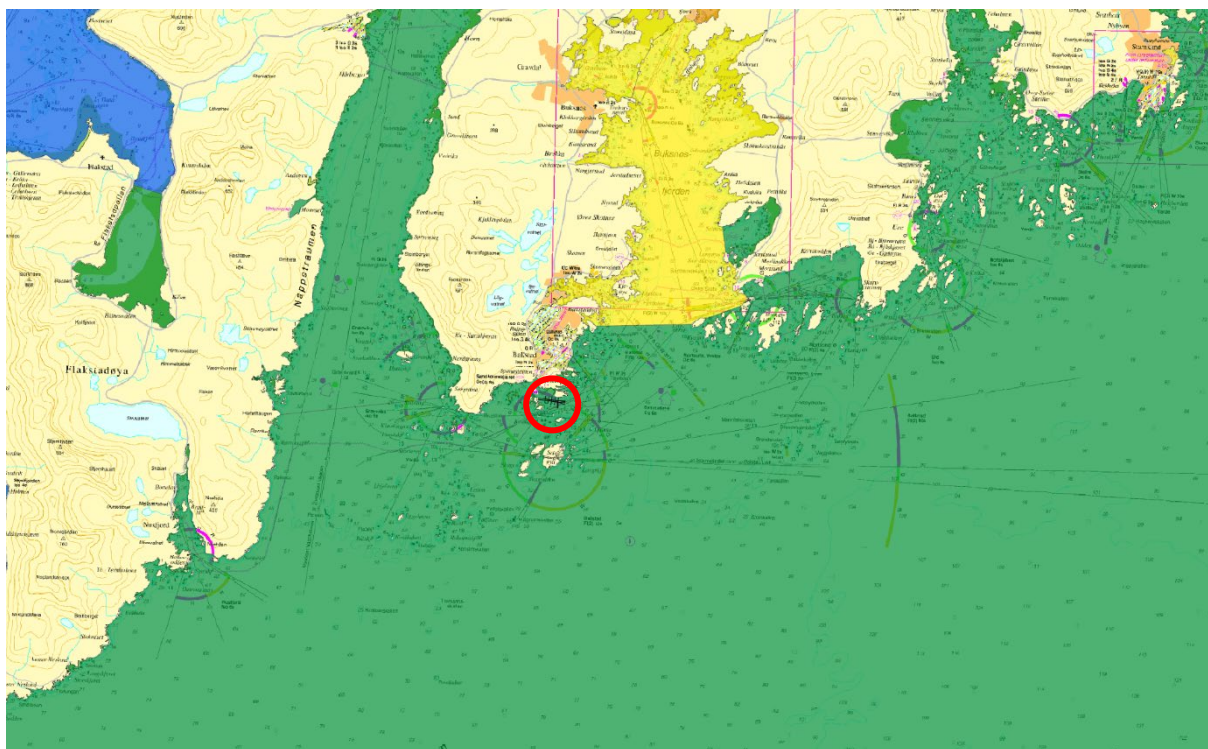
Tiltaket ligger i et område som er satt av til akvakultur i kommuneplanens arealdel. Det er ingen tiltak som berører strandsonen og det er derfor ingen konflikt med statlige planretningslinjer.

3.11 Omdisponering av områder

Større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål, samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet:

Tiltaket ligger i et område som er satt av til akvakultur. Utfra nåværende kunnskap antas tiltaket å ha liten eller ingen negativ virkning for landbruk eller reindrift.

3.12 Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet:



Figur 18 viser tilstand området har etter vannforskriften, hvor grønt areal tilsvarer god tilstand. Anlegget er vist med overflateareal og tilhørende fortøyningslinjer (rød sirkel).

Vannforekomstens størrelse i kombinasjon med strømforholdene i området, gir lav risiko for ikke å oppnå mål om god kjemisk og økologisk tilstand. Den omsøkte økningen av anleggets MTB vil medføre økning i utslipp av næringsstoff tilsvarende økningen i faktisk produksjonsvolum.

Det vurderes at omsøkt produksjon, ut ifra dagens kunnskapsnivå, i liten grad vil påvirke tilstanden på kystvannet, men at den kan gi lokale effekter. Tilstanden på vannforekomsten er i dag karakterisert som god (figur 18).

3.13 Konsekvenser for befolkningens helse

Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning:

Det vurderes at det omsøkte tiltaket i liten grad vil føre til økte, negative konsekvenser for befolkningens helse, ut over det som er kjent med dagens etablerte anlegg. Det gjelder lokal støy- og lysforurensning, og eventuelle luktplager. Ensilering av dødfisk blir utført med egnet utstyr på landbasen og ensilasjen lagres i lukkede tanker.

4. Konklusjon

Det omsøkte tiltaket medfører økt MTB med 780 tonn og en forlengelse av eksisterende anlegg med 70 meter mot øst.

Det er påvist kobber i bunnsedimentene på lokaliteten og det anbefales å fase ut kobberholdige notimpregneringsprodukter. Ut over dette vurderes tiltaket ikke til å være i store konflikter med andre interessenter eller til skade for miljøet.

Det konkluderes derfor med at tiltaket ikke medfører behov for konsekvensutredning.